

Znak: KIKND/JP/36/2023

Katowice 2023-04-06

Recenzja

Rozprawy na stopień doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie
nauki medyczne lek. Małgorzaty Łukawskiej

pt. Diagnostyka kliniczno-elektrofizjologiczna przewlekłej zapalnej
polineuropatii demielinizacyjnej u dzieci."

Katedra i Klinika
Neurologii Dziecięcej
SUM w Katowicach

40-752 Katowice,
ul. Medyków 16

Kierownik Kliniki
dr hab. n. med. Justyna Pągracka
Profesor Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego
tel.: (+48 32) 207-16-01

SEKRETARIAT

tel.: (+48 32) 207-16-00

fax: (+48 32) 207-16-15
neurodziec@sum.edu.pl

Przewlekła zapalna polineuropatia demielinizacyjna (*chronic inflammatory demyelinating polyneuropathy, CIDP*), należąca do grupy chorób rzadkich, stanowi w populacji dziecięcej wyzwanie diagnostyczne. Świadczą o tym publikacje 15 różnych kryteriów rozpoznawania CIDP potwierdzające trudności kwalifikacyjne. W przypadku CIDP nadal brakuje jasno sformułowanych kryteriów diagnostycznych dla pacjentów w wieku rozwojowym. Natomiast wczesna diagnoza i właściwa terapia są kluczowym postępowaniem poprawiającym jakość życia pacjentów z CIDP. Podjęcie tego ważnego i rzadko akcentowanego tematu w cyklu publikacji stanowiących pracę doktorską Pani Małgorzaty Łukawskiej stanowi doskonały przykład przełożenia analiz naukowych na codzienną praktykę kliniczną.

Omówienie rozprawy doktorskiej

Przedstawioną do oceny rozprawę doktorską rozpoczynają zamieszczone w języku polskim i angielskim **Słowa kluczowe**, po których umieszczony jest **Wykaz publikacji stanowiących pracę doktorską**. Jest to monotematyczny cykl trzech artykułów (praca pogładowa, praca oryginalna, prezentacja przypadku), w których lek. Małgorzata Łukawska jest pierwszym autorem. Pierwsza publikacja pt. " **Leczenie przewlekłej zapalnej polineuropatii demielinizacyjnej u dzieci**" pojawiła się w czasopiśmie *Neurologia dziecięca* w 2017r (Łukawska M, Potulska-Chromik A, Sendrowski K, Olchowik B, Kostera-Pruszczyk A. *Neurol Dziec* 2017;26(53):71-74. doi: 10.20966/chn.2017.53.414). Kolejny artykuł pt. **Difficulties of CIDP Diagnosis** został opublikowany w czasopiśmie *American Journal of Biomedical Sciences & Research* w 2021 roku (Łukawska M, Potulska-Chromik A, Kostera-Pruszczyk A. *Am J Biomed Sci & Res*. 2021;11(4):325-327. doi: 10.34297/AJBSR.2021.11.001653). Ostatnią pracę z cyklu zatytułowaną **Pediatric CIDP: Diagnosis and Management. A Single-Center Experience** opublikowało czasopismo *Frontiers in Neurology* w 2021 roku (Łukawska M, Potulska-Chromik A, Lipowska M, Hoffman-Zacharska D, Olchowik B, Figlerowicz M, Kanabus K, Rosiak E, Kostera-Pruszczyk A. *Front Neurol*. 2021;12:667378. doi: 10.3389/fneur.2021.667378). Publikacja 3. ukazała się w czasopiśmie objętym ewaluacją z podaniem współczynnika oddziaływania (*Impact Factor, IF*). Sumaryczny IF cyklu wynosi 4,086, a w punktacji Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego- 116pkt.

Katedra i Klinika
Neurologii Dziecięcej
SUM w Katowicach

40-752 Katowice,
ul. Medyków 15

Główny kł. med. Justyna Paprocka
Profesor Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego
tel.: (+48 32) 267-15-01

SEKRETARIAT

tel.: (+48 32) 267-15-00

fax: (+48 32) 267-15-15

e.kodzik@sum.edu.pl

Kolejnym elementem rozprawy są: **Spis treści, Wykaz skrótów** oraz **Streszczenia w języku polskim i angielskim**, po których następuje **Wstęp**. W rozdziale tym Autorka w sposób syntetyczny i przejrzysty przedstawiła diagnostyczne kryteria kliniczne, elektroencefalograficzne, postacie, opcje terapeutyczne oraz diagnostykę różnicową przewlekłej zapalnej polineuropatii demielinizacyjnej u dzieci.

W kolejnym rozdziale Doktorantka prezentuje **Założenia i cel pracy**, którym jest analiza fenotypu klinicznego (w tym także postaci atypowych) CIDP u dzieci z uwzględnieniem poszczególnych przedziałów wiekowych, analiza wyników badań ENG, omówienie jednostek chorobowych ważnych w diagnostyce różnicowej CIDP oraz ocena stosowanych opcji terapeutycznych.

Następowo w dysertacji załączone są wszystkie **trzy publikacje**. Ukazały się one w czasopismach recenzowanych, a opisany sposób prezentacji przypadku, sposób prowadzenia retrospektywnych badań klinicznych, przedstawienia wyników i poprowadzenia dyskusji oraz ocena problematyki CIDP w ramach pracy poglądowej nie budzi najmniejszych wątpliwości i zyskała akceptację niezależnych recenzentów. W pracy oryginalnej Autorka przeprowadza retrospektywną analizę objawów klinicznych, nieprawidłowości elektrofizjologicznych, sposobów leczenia i rokowanie u 37 dzieci płci obojga w wieku 3,5–17 lat z rozpoznaniem CIDP podzielonych na 3 podgrupy wiekowe: 0–4 lat, 4–13 lat i 13–18 lat.

W **Podsumowaniu i wnioskach** Doktorantka podkreśla, na bazie pracy oryginalnej, iż typowy przebieg choroby obserwowano u 18/37 (48,6%) pacjentów, u pozostałych chorych stwierdzano warianty atypowe: dystalny – u 12/37 dzieci (32,4%), czysto motoryczny u 5/37 pacjentów (13,5%), u jednego dziecka wariant czysto sensoryczny (1/37, 2,7%). Kryteria elektrofizjologiczne dziecięcej postaci CIDP opublikowane w 2002 roku zostały spełnione u 70,3% pacjentów, a 18,9% pacjentów spełniało kryteria możliwego CIDP. Przebieg kliniczny był porównywalny między grupami wiekowymi. W trakcie całej obserwacji większość chorych była leczona preparatami immunoglobulin, u pozostałych dzieci stosowano: monoterapię GKS czy terapię łączoną, u niewielu konieczna była podaż leków immunosupresyjnych. U ponad połowy pacjentów uzyskano całkowitą remisję objawów. W badaniu ENG parametry niehomogenne zajęcia nerwów obwodowych okazały się pomocne w różnicowaniu z polineuropatiami uwarunkowanymi genetycznie.

Autorka argumentuje, że zarówno dane z pracy oryginalnej, jak i przedstawionego przypadku wskazują na dobre rokowanie w pediatrycznym CIDP. Natomiast w obrazie klinicznym CIDP w dzieciństwie zwraca uwagę bardziej dynamiczny charakter choroby i częstsze współwystępowanie z nietypowymi objawami klinicznymi. Przedstawione wnioski w liczbie 4. bazują na przeprowadzonych obserwacjach i szerokim przeglądzie piśmiennictwa w tym temacie, są zasadne i prawidłowo sformułowane.

Dysertację kończą: załączona **Bibliografia**, skan **Opinii Komisji Bioetycznej** przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym aprobowanej przeprowadzenie badań klinicznych oraz **Oświadczenia Współautorów** bezsprzecznie wykazujące zasadniczy udział lek. Małgorzaty Łukawskiej w przeprowadzonych badaniach.

Uwagi recenzenta

Dyzertacja została opracowana w nowym trybie prezentacji monotematycznego dorobku naukowego. Wszystkie załączone prace uzyskały pozytywne opinie recenzentów, a publikujące je czasopisma znajdują się na liście MNiSW, dodatkowo jedno czasopismo jest oceniane współczynnikiem oddziaływania (IF) o wartości 4,086. Doktorantka wykazała się dojrzałym i kompetentnym podejściem do postawionych celów badawczych, prawidłowo przeprowadzając proces naukowej dedukcji i dokumentując go zgodnie z przyjętymi zasadami. Rozprawa wskazuje również na bardzo szeroką wiedzę dotyczącą CIDP, umiejętność połączenia praktyki klinicznej z wnikliwą analizą naukową. A zatem aspekt praktyczny działań badawczych Doktorantki jest bardzo ważny i wart podkreślenia.

Reasumując stwierdzam, że praca doktorska spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018 poz. 1668) i w związku z powyższym przedkładam Wysockiej Radzie Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wniosek o dopuszczenie ww. do dalszych etapów postępowania o nadanie stopnia doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne.

Katedra i Klinika
Neurologii Dziecięcej
SUM w Katowicach

40-752 Katowice,
ul. Medyków 15

główny Kliniki
dr hab. n. med. Justyna Paprocka
Profesor Śląskiego Uniwersytetu
Medycznego
tel.: (+48 32) 267-16-01

SEKRETARIAT

tel.: (+48 32) 267-16-00

fax: (+48 32) 267-16-15
sekretariat@sum.edu.pl

Dr hab. n. med. Justyna Paprocka
Profesor Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
Specjalista pediatrii
Specjalista neurologii dziecięcej
Specjalista pediatrii metabolicznej